

ร่างกฎหมาย Online Safety ของสหราชอาณาจักร*

ลัฐิกา เนตรทัศน์**

สหราชอาณาจักรเสนอร่างกฎหมาย Online Safety เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในโลกออนไลน์ โดยมุ่งขจัดเนื้อหาที่ถือเป็นอาชญากรรมออนไลน์ และกำหนดหน้าที่ให้กับบริษัทผู้ให้บริการทำการลบเนื้อหาที่ถือเป็นความผิดสำคัญตามกฎหมายออกจากแพลตฟอร์ม โดยที่แต่เดิมบริษัทผู้ให้บริการมีหน้าที่ลบเนื้อหาเมื่อได้รับการรายงานจากผู้ใช้งานเท่านั้น แต่เมื่อกฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับบริษัทมีหน้าที่ดำเนินการโดยทันทีเพื่อป้องกันมิให้เนื้อหาดังกล่าวเผยแพร่ออกไป

ร่างกฎหมาย Online Safety กำหนดฐานความผิดต่าง ๆ เพื่อที่จะไม่ต้องการออกกฎหมายลำดับรองภายหลัง และหน่วยงาน Ofcom^๑ สามารถดำเนินการกับบริษัทผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตที่ฝ่าฝืนไม่ทำการลบเนื้อหาที่ผิดกฎหมายออกจากแพลตฟอร์มของตน โดยมีคำสั่งปรับบริษัทร้อยละ ๑๐ ของผลประกอบการต่อปีของบริษัท

ร่างกฎหมายดังกล่าวได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเพื่อยกระดับกฎหมายของประเทศและปรับปรุงให้เข้ากับสภาพการณ์ของสังคมที่มีอินเทอร์เน็ตซบเซลขึ้น นอกจากนี้ยังต้องมีเสรีภาพในการแสดงออกควบคู่กันไปด้วย ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวจะให้ความคุ้มครองเด็กและกลุ่มเปราะบางจากการถูกล่วงละเมิดทางออนไลน์ ภัยคุกคามทางออนไลน์ ตลอดจนป้องกันมิให้ช่องทางออนไลน์เป็นพื้นที่สำหรับผู้ก่อการร้ายและไม่ถูกใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยบริษัทผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตจะต้องรับผิดชอบในการป้องกันและระงับเนื้อหาที่เป็นอันตรายด้วยการตรวจสอบการทำงานและระบบอัลกอริทึม (Algorithm) และจัดให้มีการกลั่นกรองเนื้อหาที่จะเผยแพร่ในระบบเพื่อป้องกันมิให้ผู้ใช้งานเห็นเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการกลั่นกรองโดยระบบหรือโดยมนุษย์ การจำกัดคำค้นหาที่ผิดกฎหมาย การระบุผู้ใช้ต้องสงสัย ตลอดจนการใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันผู้ใช้ที่ถูกระงับบัญชีไม่ให้มีการเปิดบัญชีใหม่ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะทำให้ควบคุมอาชญากรรมทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การบังคับใช้

* บทความประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ สรุปความจาก <https://www.gov.uk/government/news/online-safety-law-to-be-strengthened-to-stamp-out-illegal-content>

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ Office of Communications (Ofcom) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรคมนาคม และการสื่อสารในสหราชอาณาจักร ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมาย Office of Communications Act

กฎหมาย Online Safety ครอบคลุมการกระทำที่เกิดจากการบังคับขู่เข็ญ การใช้อำนาจโดยบุคคลในครอบครัว การข่มขู่ว่าจะข่มขืนกระทำชำเรา การฆ่าและการทำร้ายร่างกาย ตลอดจนการแบ่งปันข้อมูลปลอมอันเป็นอันตรายเกี่ยวกับการรักษาโรคโควิด - ๑๙ นอกจากนี้ รัฐบาลสหราชอาณาจักรอยู่ระหว่างการพิจารณาข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้การส่งต่อภาพอนาจารทางอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนให้มีการทำร้ายร่างกายตนเองและก่อกวนผู้เป็นโรคลมชักเป็นความผิดทางอาญาสำคัญเพื่อยับยั้งมิให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวทางอินเทอร์เน็ต

ความผิดสำคัญที่กำหนดในร่างกฎหมาย Online Safety กำหนดภายใต้หลักเกณฑ์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) จำนวนของเนื้อหาดังกล่าวในบริการที่มีการควบคุม ๒) ความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อผู้ใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตในสหราชอาณาจักรโดยเนื้อหาดังกล่าว ๓) ความรุนแรงของอันตรายนั้น โดยประกอบด้วย

- ๑) การสนับสนุนหรือช่วยเหลือให้มีการฆ่าตัวตาย
- ๒) ความผิดที่เกี่ยวกับภาพอนาจารทางเพศ
- ๓) การยุยงให้เกิดความรุนแรง
- ๔) อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง
- ๕) ความผิดเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน การคุกคามและการสะกดรอยตาม
- ๖) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ๗) ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ
- ๘) ฉ้อโกงและอาชญากรรมทางการเงิน
- ๙) การฟอกเงิน
- ๑๐) การบังคับหรือชักชวนให้มีการค้าประเวณี
- ๑๑) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนคนเข้าเมือง

ข้อสังเกตของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายจากการทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมาย Online Safety เห็นว่า กฎหมายเดิมที่มีการบังคับใช้ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่โซเชียลมีเดียและสมาร์ทโฟนเพิ่มจำนวนมากขึ้น เช่น กฎหมาย Malicious Communications Act และกฎหมาย Communications Act และพบว่าการบังคับใช้กฎหมายในสหราชอาณาจักรประสบปัญหาหากกฎหมายอาญาเพื่อ (Over-criminalization) ขณะเดียวกันการกระทำบางอย่างเป็นการสื่อสารข้อมูลที่ก่อให้เกิดอันตรายแต่ยังไม่การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาอย่างเหมาะสม เช่น การแชร์ภาพอนาจารโดยความยินยอมระหว่างบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ๒ คน (ซึ่งเรียกว่า sexting) ซึ่งไม่มีอันตรายเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการสื่อสารที่เป็นอันตรายโดยไม่มีการลงโทษทางอาญาที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารที่ไม่เหมาะสมที่โพสต์ในฟอรัมสาธารณะ เช่น โพสต์บนหน้าโซเชียลมีเดียที่เข้าถึงได้แบบสาธารณะที่อาจหลุดลอดผ่านอินเทอร์เน็ตได้เนื่องจากไม่จำกัดตัวผู้รับสาร เป็นต้น นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่าฐานความผิด

บางอย่างมีขอบเขตกว้างพอที่จะบังคับใช้กับการกระทำทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับการให้ความคุ้มครองสิทธิในการแสดงออกของบุคคล

คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีข้อสังเกตเพิ่มว่า กฎหมายอาญาควรมีเป้าหมายในการเอาผิดกับผู้ที่มีเจตนาพิเศษเพื่อก่อให้เกิดอันตราย ขณะเดียวกันก็อนุญาตให้มีการแสดงความคิดเห็นและติชมด้วยความสุจริต ความเห็นของคณะกรรมการฯ ได้กำหนดชุดความผิดทางอาญาที่ชัดเจนและละเอียดยิ่งขึ้นเพื่อคุ้มครองเหยื่อจากการสื่อสารข้อมูลอันตรายโดยตรงและคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออก

ความผิดเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลที่กำหนดไว้ในร่างกฎหมายมีขอบเขตกว้างขึ้น โดยครอบคลุมวิธีการสื่อสารออนไลน์ทั้งแบบส่วนตัวและสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (email) ที่มีเนื้อหาอันตรายและไม่เหมาะสม การนำข้อมูลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโพสต์ลงแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย การส่งข้อความผ่านแอปพลิเคชัน และการร่วมกันคุกคามที่ผู้กระทำทั้งหลายมีเป้าหมายสื่อสารถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การแสดงความเห็นบนเว็บไซต์ อย่างไรก็ตาม ความผิดต่าง ๆ ในร่างกฎหมายฉบับใหม่จะไม่ใช่กับสื่อที่มีการควบคุมโดยเฉพาะแล้ว เช่น หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โทรทัศน์ วิทยุ และภาพยนตร์

การสื่อสารข้อมูลที่ถือเป็นความผิดตามร่างกฎหมาย Online Safety

๑) การสื่อสารที่ถือเป็นการคุกคามโดยตรง หมายถึง การสื่อสารที่มีการส่งออกไปหรือนำลงในแพลตฟอร์มที่แสดงถึงการเป็นภัยคุกคามร้ายแรง ความผิดดังกล่าวกำหนดเพื่อเอาผิดกับภัยคุกคามออนไลน์ที่เป็นการข่มขู่ว่าจะข่มขืน ข่า และทำร้ายร่างกายหรือกระทำการอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายทางการเงิน และมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการกับข้อจำกัดทางกฎหมายปัจจุบันที่มุ่งเน้นแต่เฉพาะความเป็นอันตรายของการสื่อสารอันเป็นการคุกคาม แต่ไม่พิจารณาถึงพฤติกรรมอันเป็นการคุกคามอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังให้ความคุ้มครองบุคคลสาธารณะ เช่น สมาชิกรัฐสภา บุคคลที่มีชื่อเสียง นักฟุตบอล ซึ่งได้รับข้อความข่มขู่จะทำอันตรายต่อความปลอดภัยที่มีลักษณะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง รวมถึงควบคุมพฤติกรรมการคุกคามทางออนไลน์และการสะกดรอยตามบุคคล โดยความผิดดังกล่าวครอบคลุมบริบทที่เกิดขึ้นในครอบครัว ภัยคุกคามที่เกี่ยวกับหุ้นส่วนทางการเงินหรือภัยคุกคามเกี่ยวกับอันตรายทางร่างกาย

๒) การสื่อสารข้อมูลที่เป็นอันตราย หมายถึง การสื่อสารที่มีการส่งออกไปเป็นเหตุให้เกิดอันตรายโดยปราศจากเหตุอันสมควร การกำหนดความผิดดังกล่าวจะทำให้ง่ายต่อการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดออนไลน์โดยการละเอียดข้อกำหนดต่าง ๆ ในกฎหมายเดิมซึ่งกำหนดให้การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิด แต่ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เช่น กำหนดเพียงการสื่อสารข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนาจารหรือไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ตามร่างกฎหมายใหม่นี้การกระทำที่เป็นความผิดไม่ขึ้นอยู่กับเจตนาที่จะก่อให้เกิดอันตรายทางจิตใจของผู้เสียหาย แต่การกระทำนั้นน่าจะเกิดอันตรายก็เป็นความผิดตามกฎหมายแล้ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำมากกว่า โดยแต่เดิมเป็นการพิสูจน์ให้เห็นอันตรายที่เกิดขึ้น ขณะที่ร่างกฎหมายใหม่ได้แก้ไขปัญหาทางกฎหมายดังกล่าวโดยกำหนดให้พิสูจน์ให้เห็นถึงความ

เป็นไปได้ของการสื่อสารข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ซึ่งพิจารณาจากบริบทของการสื่อสารข้อมูลที่ถูกส่งออกไปนั่นเอง ซึ่งจะช่วยคุ้มครองการกระทำความผิดต่อผู้หญิงและเด็กได้มากยิ่งขึ้น เช่น การสื่อสารข้อมูลที่อาจไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาจากลักษณะรูปแบบของการกระทำเป็นเหตุให้เกิดอันตรายร้ายแรงได้ก็อาจเป็นความผิดตามร่างกฎหมายใหม่นี้ นอกจากนี้ ร่างกฎหมายใหม่ให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชนในอินเทอร์เน็ตที่จะแสดงออกทางออนไลน์อย่างเสรีได้ดียิ่งขึ้น โดยการสื่อสารข้อมูลที่เป็นความผิดแต่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายและการสื่อสารที่ไม่มีเจตนาก่อให้เกิดอันตราย เช่น การสื่อสารข้อมูลที่เกิดจากการตกลงกันหรือได้รับความยินยอมระหว่างบุคคลจะไม่อยู่ภายใต้กฎหมายดังกล่าว แต่ยังคงต้องพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำโดยปราศจากเหตุอันสมควรหรือไม่ และเป็นการกระทำโดยเจตนาที่จะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงโดยไม่เข้าข้อยกเว้นการสื่อสารข้อมูลเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือไม่

๓) การส่งข้อมูลซึ่งรู้ว่า เป็นข้อมูลปลอมโดยมีเจตนาก่อให้เกิดอันตรายต่อสภาพทางอารมณ์ จิตใจ หรือร่างกาย ที่ไม่ใช่ส่วนสำคัญ แม้จะได้มีการกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตาม Communications Act แล้วก็ตาม ร่างกฎหมายใหม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ความผิดรับผิดทางอาญาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยครอบคลุมการสื่อสารข้อมูลที่เท็จโดยจงใจส่งออกไปเพื่อให้เกิดอันตรายที่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา เช่น การส่งข้อมูลหลอกลวงเกี่ยวกับการวางระเบิด ซึ่งแตกต่างกับการส่งข้อมูลที่ผู้กระทำไม่รู้ว่าข้อมูลนั้นเป็นเท็จหรือเชื่อโดยสุจริตว่าเป็นข้อมูลที่แท้จริง ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนำข้อมูลเข้าสู่แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเพื่อกระตุ้นให้ผู้คนใช้วิธีการรักษาโรคโควิด - ๑๙ ด้วยวิธีการที่ไม่ได้รับการรับรองทางการแพทย์ ศาลจะต้องพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นรู้ว่าข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นความจริงก่อนที่จะมีการเผยแพร่

ร่างกฎหมาย Online Safety กำหนดอัตราโทษสูงสุดสำหรับความผิดแต่ละฐานแตกต่างกันไป โดยผู้กระทำความผิดฐานกระทำการอันเป็นการก่อให้เกิดอันตรายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลปลอมต้องระวางโทษสูงสุด ๕๑ สัปดาห์ และในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลที่มีลักษณะข่มขู่ต้องระวางโทษจำคุกสูงสุดห้าปี ขณะเดียวกัน หากเป็นความผิดตามกฎหมาย Communications Act ต้องระวางโทษจำคุกสูงสุดหกเดือนและสองปีตามกฎหมาย Malicious Communications Act